

Kerkhistorische beschouwing van de Hervormde Gemeente van Kerkwerve gedurende haar 270-jarig zelfstandig bestaan

<https://hdl.handle.net/1874/235746>

4 B 116

2/100

KERKHISTORISCHE BESCHOUWING

VAN DE

HERVORMDE GEMEENTE

VAN

KERKWERVE

gedurende haar 270-jarig zelfstandig bestaan,

DOOR

J. VAN DER BAAN

te Wolfaartsdijk.

12090
Hoezeer van Kerkwerve op zijn vroegst eerst sprake is in 1298 en niet in 1063, gelijk men wel eens vindt opgegeven, dagteekent de voorheen aan den Heiligen Willebrord toegewijde kerk uit eene grijze oudheid, zoodat hare tegenwoordige bouwvalligheid geen langer uitstel van vernieuwing meer toelaat.

Tot in de tweede helft der zestiende eeuw werd ook in dit gebouw, evenals elders, de toen heerschende Katholieke godsdienst uitgeoefend, hoewel het niet blijkt, dat deze plaats een eigen pastoor had; althans in 1535 was er geen aanwezig. Wel vond men er toen twee Godshuismeesters, twee St. Pancrasmeesters, een Onze Vrouwemeester en een Heilige Geestmeester.

Bij de belegering van Zierikzee door de Spanjaarden, gedurende negen maanden, van October 1575 tot Juli 1576, deden de belegerden, om den vijand zooveel mogelijk afbreuk te doen, gedurig uitvallen, zooals den 14 December 1575, toen zij het dorp Serooskerke, en den 21sten dier maand, toen ze Kerkwerve grootendeels verwoestten. Het dorp werd platgebrand met wel dertig à veertig huizen en bij deze gelegenheid zal ook de kerk niet gespaard zijn geworden, maar slechts dat gedeelte er van overgebleven, 't welk we nu heden ten dage in den bekenden bouwvalligen staat kennen en tot vernieuwing waaryan de vereischte fondsen grootendeels zijn gevonden.

Toen nu kort na het beleg van Zierikzee de reformatie in Schouwen en Duiveland meer en meer begon door te breken en de bewoners van Kerkwerve zich bij de aanhangers der nieuwe leer aansloten, zal het gehavende kerkgebouw ongetwijfeld voor een gedeelte afgebroken en voor een ander deel hersteld zijn geworden, ten einde voor den Hervormden eeredienst geschikt te worden gemaakt.

Aanvankelijk met den dienst van den predikant te

a + s
34 B 116

Noordgouwe zich hebbende moeten vergenoegen, gelukte het eerst in 1625 om van de Staten van Zeeland een eigen predikant voor de gemeente van Kerkwerve te verkrijgen, mits deze, wegens de geringe bezoldiging van 15 pond Vlaamsch 's jaars, daarvoor toegestaan, ongehuwd bleve.

Bij de nu zelfstandig geworden gemeente werd de, op 1 April 1626 beroepen, proponent Gerardus van Cuilenburg den 24 Mei van dat jaar bevestigd en is Kerkwerve sedert dat tijdstip tot op heden door 28 predikanten bediend geworden.

Na herhaalde verzoeken werd het predikantstractement bij resolutiën der Staten van Zeeland, d.d. 15 Juni 1628 en 21 Maart 1629, verhoogd tot *f* 300 en eindelijk bij besluit van 6 Juli en 28 October 1639 op hetzelfde bedrag vastgesteld, als destijds door de predikanten ten platten lande genoten werd.

Blijkens de Staten-notulen van Zeeland, werd, na dringend daartoe ingezonden requesten, bij besluit van 23 September 1699 toegestaan, dat de hoog noodige reparatiën aan het kerkgebouw uit de provinciale fondsen zouden bekostigd worden. Zonder twijfel is toen ook de niet onverdienstelijk gesneden eikenhouten predikstoel geplaatst, die het jaartal 1700 aan den voet draagt.

Vanwege deze gemeente werd den 17 September 1708 opnieuw een verzoek ingediend tot herstel en vergrooting van haar kerkgebouw, waarover in de vergadering van 11 Juli 1709 wel gedelibereerd is, zonder dat echter blijkt of het verzoek van eenig gewenscht gevolg geweest zij.

Tot herstel van de door den storm van 29 November 1836 toegebrachte schade aan het kerkgebouw, werd in 1838 een rijkssubsidie verleend van *f* 200. In 1853 heeft het gebouw eene aanzienlijke herstelling ondergaan, waarvoor *f* 1700 is toegestaan uit het synodale fonds voor noodlijdende kerken. In 1858 is aan deze gemeente voor den bouw eener nieuwe pastorie, een subsidie verleend uit het gemelde fonds van *f* 1290 en een gelijk bedrag vanwege het Rijk, zoowel over 1858 als over 1859. In 1864 verleenden Gedeputeerde Staten van Zeeland aan Kerkvoogden dezer gemeente machtiging tot het aangaan

eener geldleening van *f* 500 tegen eene rente van 5 pCt. 'sjaars, met eene jaarlijksche aflossing van *f* 50, in te gaan met 1865, en zulks ter voldoening van de bouwkosten eener consistoriekamer.

Naardien het Kerkelijk archief van Kerkwerve op den 24 Juli 1731 verbrand is en bovendien de akteboeken eerst met 1742 beginnen, zouden wij van den vroegeren toestand dezer gemeente niet veel weten, indien het classicaal archief, waarvan de acteboeken met 1607 aanvangen, ons niet had ingelicht en de particuliere aantekeningen uit authentieke bronnen, die ons ten dienste stonden, het ontbrekende niet hadden aangevuld.

Aanvankelijk sedert 1588 à 1589 werd deze gemeente bediend door den predikant der gecombineerde gemeenten van Noordgouwe en Elkerzee. Toen nu laatstgenoemde gemeente in 1600 een eigen leeraar bekam, werd Kerkwerve in September van dat jaar bepaaldelijk gecombineerd met Noordgouwe en in dien toestand achtereenvolgens door 8 predikanten bediend tot 1625, wanneer deze gemeente een zelfstandig bestaan erlangde.

De eerste predikant was Gerardus van Cuilenburg.

1. Gerardus van Cuilenburg,

een kleinzoon van den Zierikzeeschen predikant van dien naam, werd te Zierikzee geboren en aldaar 28 Juni 1598 gedoopt als zoon van Abraham Gerardsz. van Cuilenburg en Maaiken Leenaarts. Hij studeerde te Leiden, waar hij 6 Juli 1620 als student werd ingeschreven en vervolgens proponent bij de classis van Tholen werd.

Als zoodanig den 1 April 1626 te Kerkwerve beroepen, werd hij 24 Mei d. a. v. te dezer plaatse bevestigd door Ds. Godefridus Udemans, predikant te Zierikzee, en stond alhier tot 1629, in welk jaar hij den 20 Mei naar Ouwerkerk verroepen werd.

In den loop van 1629 derwaarts vertrokken zijnde, overleed hij te Ouwerkerk den 11 October 1645.

Hij was den 14 Augustus 1630 te Zierikzee gehuwd met Maaiken Troost, j.d. van daar en won bij haar te Ouwerkerk eenige kinderen.

Op den 7 Juli 1637 was hij een der gedeputeerden uit de classis van Zierikzee op de coetuale vergadering te Tholen.

Hij bekwam te Kerkwerve tot opvolger:

2. **Petrus Bosschaert,**

zoon van Cornelis Bosschaert (predikant te Oud-Vossemeer 1596—1602 en vervolgens te Lillo e.a. tot aan zijn overlijden in 1636) en van Catharina Zuerius.

Hij werd den 5 October 1623 te Leiden als student ingeschreven, oud 20 jaar en geboortig van Middelburg, en andermaal den 15 Februari 1628, oud 24 jaar. Hoezeer zijn vader tijdens zijne geboorte te Lillo stond, kan hij toch wel te Middelburg geboren zijn, daar meermalen blijkt, dat kinderen van dorpspredikanten, door gebrek aan verloskundige hulp op de dorpen, soms op eene andere plaats geboren werden, dan waar de vader predikant was. Mogelijk is het ook, dat, 't zij van vaders- of van moederszijde, te Middelburg familie woonde.

Hij werd, na examen door Ds. Jacobus Miggrode, predikant te Middelburg, den 20 November 1628 bij de classis van Walcheren als proponent toegelaten en is 11 Juli 1629 te Kerkwerve tot predikant beroepen, welk beroep denzelfden dag door de classis van Schouwen en en Duiveland werd geaprobeerd.

Na op 8 Augustus d. a. v. peremptoir bij die classis geëxamineerd te zijn, werd hij 26 Augustus 1629 te Kerkwerve bevestigd door Ds. Martinus Bruynvisch, predikant te Zierikzee.

Den 5 December 1629 stond de classis hem toe wegens de lichamelijke zwakheid en blindheid zijner hospita, te Zierikzee te komen wonen, daar er te Kerkwerve toen voor hem geen ander geschikt onderkomen te vinden was. Den 24 April 1630 verzocht hij de classis om bij de Staten van Zeeland aan te houden om hem het volle tractement voor zijn dienst uit te betalen, alsmede zijne huishuur, opdat hij in zijne plaats zou kunnen wonen.

Intusschen heeft deze predikant weinig last van de bezwaren meer gehad, die aan het wonen te Kerkwerve

verbonden waren, aangezien hij reeds den 31 Juli 1630 te Nieuwerkerk beroepen werd, welk beroep ten zelfden dage door de classis werd geapprobeerd.

Te Nieuwerkerk den 25 Augustus 1630 bevestigd zijnde door Ds. Tobias Damman, predikant te Oosterland, overleed hij aldaar reeds in Juni 1637, na op 26 April bevorens emeritus geworden te zijn tengevolge van langdurige sukkeling en zware pijnen, die hem verhinderden zijne bediening naar behooren te vervullen.

Niet lang behoefde de gemeente van Kerkwerve zich van een predikant verstoken te zien, daar men te dezer plaatse reeds een opvolger op 't oog had in

3. **Carolus Schuler.**

Deze, geboren in 1608, werd alhier als proponent van de classis van Tholen, reeds in September 1630 beroepen, niettegenstaande de classis van Schouwen en Duiveland hare verwondering te kennen gaf, dat men te Kerkwerve de twee proponenten dezer classis, met name van der Meer en Bolle, voorbijgegaan had en zoo stijfhoedig op de overkomst van Schuler stond, dien de classis echter niet wilde ontbieden.

Nadat intusschen Bolle naar Zonnemaire beroepen was, kreeg men te Kerkwerve toch zijn zin, doordien de classis het hernieuwd beroep van 10 November op Schuler approveerde en bepaalde, dat hij 1 Januari 1631 door Ds. Cornelis Hayman van Zierikzee zou geëxamineerd worden.

Na op den bepaalden dag een voorstel over Phil. III : 3 gedaan te hebben, werd hij voor zijn dienstwerk geschikt geacht en 26 Januari 1631 door Ds. Johs. Stamperius van Elkerzee, alhier bevestigd.

Den 15 Februari 1633 naar de Kruisschans verroepen, approveerde de classis dit op 23 Februari en vertrok hij reeds spoedig derwaarts. In 1635 werd hij predikant te Prinseland en in 1647 te Steenberg, vanwaar hij 23 December 1651 naar Amsterdam verroepen werd. Aldaar is hij den 7 Juli 1652 door zijn ambtgenoot Ds. H. Langelius bevestigd en overleed er 17 April 1670, oud 62 jaar.

Hij had een zoon Carolus, die als proponent van de classis van Amsterdam, op zijn verzoek den 1 Juli 1659, bij de classis van Tholen c. a. als recommandatus werd aangenomen, na een voorstel gedaan te hebben over Psalm XLII : 6b. Hij was tevens gepromoveerd tot med. doctor en is van 1661—1689 predikant geweest te de Leur, waar hij toen overleden is. Een andere zoon was predikant te Sijbe karspel van 1668 tot aan zijn overlijden in 1686.

Zijn broeder, Johannes Schuler, eerst predikant te Zundert in 1643, volgde hem in 1647 te Prinseland op, vertrok in 1653 naar Rozendaal en vandaar in 1656 naar Breda, waar hij als theol. doctor, ook professor werd en in 1674 overleden is. In 1659 bedankte hij voor een beroep naar Bergen op Zoom.

4. **Johannes Rogierse,**

geboortig van Amsterdam, werd de opvolger van Carolus Schuler.

Hij was, na te Franeker en Leiden gestudeerd te hebben, den 5 Augustus 1632, na examen door Ds. Johs. Booms, predikant te Oost-Souburg, bij de classis van Walcheren tot proponent aangenomen en werd als zoodanig op den tweeden Pinksterdag 1633 te Kerkwerve tot predikant beroepen, bij approbatie van de classis van Schouwen en Duiveland van 18 Mei. Na op 8 Juni d.a.v. een voorstel gedaan te hebben over Rom. IX : 13, werd hij 15 Juni door de classis geëxamineerd en 3 Juli 1633 alhier bevestigd.

Beroepen te Renesse—Noordwelle op 26 Maart 1636, kwam hij aldaar in Juli d.a.v. in dienst en verbleef er tot 1639, toen hij aan het naar Brouwershaven op hem uitgebracht en den 29 Juli 1638 geapprobeerd beroep gehoor gaf en eerst 1 Mei d.a.v. op laatstgemelde plaats door Ds. Johannes van Heyst bevestigd werd.

Van Brouwershaven op 28 November 1648 naar Zierikzee beroepen zijnde, werd zulks door de classis op 2 December geapprobeerd en hij den 7 Maart 1649 te dezer plaatse bevestigd.

Hij is te Zierikzee den 29 April 1654 overleden.

Hij was een der samenstellers van den „Zeeuwschen Nachtegaal”, terwijl er verscheidene gedichten van hem bekend zijn, geplaatst voor boeken in zijn tijd uitgegeven, o.a. vóór de Nederduitsche Poemata van Adrianus Hofferus.

Twemaal is hij gehuwd geweest, 1°. ondertrouwde hij te Zierikzee 21 April 1647 met Maria Mogge, j.d. van Zierikzee, en 2°. huwde hij, mede te Zierikzee, op 6 December 1650 met Johanna Boeye, ook j.d. van Zierikzee.

Johannes Rogierse was 7 December 1647 tot poorter te Zierikzee aangenomen.

Reeds zeer spoedig was de vacature te Kerkwerve vervuld door

5. **Levinus de Wasier,**

een Zierikzeeënaar van geboorte. Hij was n.l. de zoon van Herman de Wasier, die 1 Februari 1594 als poorter te Zierikzee werd ingeschreven, als blauwverver en twijnder van Antwerpen, en van Anna Lindemans, uit Gent geboortig, maar tijdens haar huwelijk, in Mei 1609, te Rotterdam wonende.

Levinus de Wasier werd den 11 Juni 1610 te Zierikzee gedoopt, studeerde tot 1631 te Leiden en werd 14 Juli 1632 proponent bij de classis van Schouwen en Duiveland.

Als zoodanig den 20 April 1636 te Kerkwerve beroepen zijnde, werd dit beroep den 30 April d.a.v. door de classis geaprobeerd en hij den 27 Juli 1636 te Kerkwerve bevestigd.

Slechts korten tijd stond hij te dezer plaatse, daar hij reeds op 6 Juni 1638 te Oosterland beroepen was, welke roeping hij, na approbatie der classis van 10 Juni, volgde en aldaar op 18 Juli d.a.v. bevestigd werd door zijn voorganger Ds. Tobias Damman.

Te Oosterland staande, zag hij zich in 1640 benoemd tot een der gedeputeerden vanwege de classis van Schouwen en Duiveland voor het opzicht over de Vlaamsche kruiskerken.

In 1643 naar Ter Neuzen beroepen, werd dit beroep, door een gebrek in den vorm, den 24 September door

de classis van Walcheren gedisapprobeerd, maar den 1 October opnieuw en nu verbeterd ingebracht, met de verlangde goedkeuring bekrachtigd, gelijk zulks eveneens bij de classis van Schouwen en Duiveland op 7 October d.a.v. geschiedde. Te Oosterland nu in Mei 1644 afscheid genomen hebbende, nadat de classis van Walcheren op het bespoedigen van zijne overkomst had aangedrongen, werd hij den 5 Juni d.a.v. te Ter Neuzen bevestigd door Ds. Lucas Spiering van Middelburg.

In ongetrouwen staat te Ter Neuzen gekomen, trad hij den 26 Juli 1645 te Middelburg in den echt met Johanna Dassevael, j.d. van Ter Neuzen, bij welke vrouw hij twee zoons en twee dochters won. Zij overleed in het kraambed 9 Augusts 1654, waarna hij in Augustus 1658 te St. Maartensdijk hertrouwde met Philippina Liens, j.d. van daar. De vier te Ter Neuzen geboren kinderen uit zijn eerste huwelijk waren: Hermanus, gedoopt 19 Juli 1648, Petronella, gedoopt 28 Augustus 1650, Johanna, gedoopt 18 Augustus 1652 en Petrus, gedoopt 9 Augustus 1654.

Door zijne ijverige bemoeiingen werd het bekrompen oude kerkgebouw te Ter Neuzen door eene geheel nieuwe en ruimere kerk vervangen, waarin hij den 11 April 1660 de eerste predicatie deed over Lucas XIX : 45—48. Uit het opschrift van een grafzerk in de kerk aldaar bleek, dat hij den 22 Maart 1665, op ruim 54-jarigen leeftijd overleden is, na die gemeente bijna 21 jaar als predikant bediend te hebben.

Als opvolger van Ds. de Wasier verkreeg men te Kerkwerve

6. **Petrus de Buysson,**

sedert 1635 proponent bij de classis van Walcheren. Op 27 Juni 1638 alhier beroepen, werd dit den 9 Juli door de classis geapprobeerd en hij den 26 September 1638 te Kerkwerve bevestigd door Ds. Godefridus Udemans van Zierikzee.

Den 11 Januari 1640 deelde Ds. de Buysson in de classicale vergadering mede, dat hij bij resolutie der Staten van Zeeland van 28 October 1639 nu het volle tractement

had gekregen, op gelijken voet als zulks door de andere predikanten in Schouwen genoten werd en te Kerkwerve voor zich en zijne opvolgers eene woning te zullen laten maken, waarop de classis vaststelde, dat die woning tegen een bepaalde som door de volgende predikanten moest worden overgenomen.

Den 5 Juli 1646 te Ritthem beroepen, werd dit beroep den 25 dito bij de classis geapprobeerd, maar verbleef hij nog tot in October d.a.v. te Kerkwerve, tot zijn opvolger aldaar in functie getreden was. Den 28 October 1646 te Ritthem bevestigd zijnde door Ds. Johannes Hoornbeek Sr., van Vlissingen, werd hij den 11 Januari 1650 te Oost-Souburg beroepen, waar hij 29 Mei d.a.v. bevestigd werd. Reeds in het volgende jaar is hij te dier plaatse overleden en werd reeds 16 December 1651 aldaar een opvolger beroepen.

Geboren te Nieuw-Beierland als zoon van Joost de Buysson, huwde hij te Zierikzee den 17 April 1640 met Catharina Pipard, gedoopt te Zierikzee 21 Juni 1620 en overleden aldaar in 1656, dochter van Jacques Pipard, van 1618 tot 1625 predikant bij de Waalsche gemeente te Zierikzee, en van Anna Clement.

Hij liet eene dochter na, Johanna de Buysson, die in 1643 te Kerkwerve geboren was en tweemaal gehuwd is, 1°. te Zierikzee den 11 April 1662 met David Clement, secretaris der heerlijkheden van de stad Middelburg, gedoopt te Zierikzee, 7 October 1640, zoon van Ds. Antonie Clement, predikant bij de Waalsche gemeente te Zierikzee 1626—1652, en van Catharina Walaeus; en 2°. te Zierikzee 25 Februari 1672 met Johannes de Vriendt, wedn. en brouwer van Vlissingen.

7. **Jacobus Baselius**

werd de opvolger van Ds. de Buysson. Hij was geboren te Bergen op Zoom en 8 December 1623 aldaar gedoopt als zoon van Samuel, predikant aldaar en van Elisabeth van de Perre. Hoezeer tijdens zijne geboorte zijn vader predikant was te Ossendrecht e.a. en eerst in 1628 te Bergen op Zoom in dienst getreden is, blijkt het evenwel,

dat hij ter laatstgenoemder plaatse geboren en althans bepaald aldaar gedoopt is. Bij zijne inschrijving als student te Leiden op 27 Februari 1638 en aldaar toen inwonende bij professor Marcus Zuerius van Boxhorn, teekende hij zich dan ook als geboortig van Bergen op Zoom. Na volbrachte studie werd hij den 4 October 1644 na examen bij de classis van Tholen c. a. als proponent toegelaten.

Als zoodanig den 16 September 1646 hier beroepen en den 28 October van dat jaar door Ds. Johannes Rogierse van Brouwershaven bevestigd zijnde, is hij in Februari 1661 te dezer plaatse overleden. Hij was den 20 Juli 1649 getrouwd met Elisabeth Dodius, dochter van Ds. Petrus Dodius, predikant te Serooskerke op Schouwen en van Elisabeth van den Heede, die te Zierikzee overleed en te Kerkwerve 19 Februari 1704 begraven werd.

Bekend is deze geleerde man door zijnen Sulpitius Belgicus etc., welk werk hij, bij de waarneming van zijnen dienst, alhier heeft opgesteld en dat door prof. Melchior Leydecker, A^o. 1700, gevoegd is achter de Nederlandsche Historie van prof. M. Z. van Boxhorn, getuigende de hoogleeraar Leydecker van hem, dat hij, nog student aan de Leidsche academie zijnde, oog, hand en pen geweest was van professor Boxhorn, bij het uitgeven zijner Chroniek van Zeeland.

Nog andere werken worden hem toegeschreven, gelijk hij mede een onuitgegeven handschrift heeft nagelaten, dat in het bezit was van den kundigen pensionaris van Zierikzee, Mr. A. J. de Ruever.

8. **Godefridus Bruynvisch**

was de achtste predikant van Kerkwerve. Hij was te Zierikzee gedoopt den 28 September 1638, als vierde zoon van Ds. Martinus Bruynvisch, predikant aldaar, en van Maaiken Bastert, en werd naar zijn oudoom, Ds. Udemans, Godefridus genoemd.

Na op 18 en 19 Augustus 1660 geëxamineerd en tot proponent bij de classis van Walcheren toegelaten te zijn, werd hij alhier beroepen en 19 Juni 1661 bevestigd. Den 29 Juni 1664 als opvolger van wijlen zijn broeder

Rochus naar Zierikzee beroepen, aanvaardde hij aldaar in Juni 1665 zijne bediening en overleed er in December 1673, slechts 35 jaar oud zijnde. Het blijkt niet, dat hij gehuwd is geweest.

Zijn opvolger te Kerkwerve was

9. **Caesar Roelandi.**

Deze in 1640 te Middelburg geboren, werd den 26 September 1658 te Leiden als student ingeschreven en na examen op 24 en 31 Augustus 1662 door Ds. Nicolaas Leydecker van Retranchement als proponent bij de classis van Walcheren aangenomen. Als zoodanig alhier den 2 November 1664 beroepen, hadden bij dit beroep zoodanige informaliteiten plaats gegrepen, dat de classis het den 20 dito moest improbeeren. Hierover ontstonden langdurige moeilijkheden, waarmede zelfs de Heeren Staten van Zeeland gemoeid, en die eerst in eene coetuale vergadering der vier classen van Zeeland, op last der Staten, van 29 Juni—2 Juli 1666 te Zierikzee gehouden, beslecht werden. Volgens de op 16 Februari 1665 door den kerkeraad van Kerkwerve bij de classis van Walcheren ingediende klacht, was hun beroep wettig geweest, maar door de classis van Schouwen afgewezen.

Het beroep nu den 28 November 1666 herhaald zijnde, werd de beroepene den 1 Januari 1667 tot predikant alhier bevestigd.

Den 10 Februari d.a.v. werd in de vergadering der classis van Walcheren eene dankbetuiging van Ds. Roelandi medegedeeld voor hetgeen dat lichaam te zijnen gunste had bewerkt.

In het begin van 1695 is hij te Kerkwerve overleden.

Een zoon van hem, Cesar Roelandi, werd te Kerkwerve geboren, vestigde zich als medicinae doctor te Tholen en ondertrouwde te Zierikzee den 3 November 1697 met Cornelia Mogge, j.d. van Zierikzee.

10. **Johannes Hoffer**

werd de opvolger van Ds. Roelandi. Geboren uit een oud Zierikzeesch regeringsgeslacht, werd hij den 14 December

1670 te Zierikzee gedoopt als zoon van Mr. Johannes Hoffer en van Levina Vierling. Na tot proponent bij de classis van Voorne en Putten aangenomen te zijn, werd hij in April 1695 alhier beroepen en op 19 Juni d.a.v. bevestigd.

Vier en twintig jaren diende hij deze gemeente, tot hij den 7 November 1719 alhier overleed, eene weduwe en kinderen nalatende.

Hij was n.l. in 1701 te Kerkwerve gehuwd met Willemina Verseput, geboren aldaar 28 November 1680 en te Zierikzee overleden den 30 October 1734 (begr. 4 November), dochter van Adriaan Verseput en van Catharina Willemse Verseput, uit welken echt te Kerkwerve geboren werden: 1. Johan Hoffer, geboren 19 Januari 1702; 2. Adriaan Hoffer, geboren 17 Februari 1703, sterft jong; 3. Adriaan Hoffer, geboren 13 April 1704, sterft jong; 4. Levina Hoffer, geboren 11 November 1705, sterft jong; 5. Iman Hoffer, geboren 30 Mei 1707, huwde te Zierikzee 24 Juni 1727 met Cornelia Holkom, j.d. van Zierikzee; 6. Adriaan Hoffer, geboren 31 Juli 1708; 7. Levina Hoffer, geboren 21 November 1709, sterft jong; 8. Rochus Hoffer, geboren 31 October 1711, huwde in Augustus 1733 met Magdalena van Nispen, j.d. van Goes, en vertrok later naar West-Indië; en 9. Levina Catharina Hoffer, geboren 17 September 1717.

Als opvolger van Ds. Hoffer verkreeg men allhier

11. **Andreas Andriessen,**

geboren te Schoondijke 27 Januari 1699, toen zijn vader Jacobus, gehuwd met Adriana Saalders, aldaar als predikant stond. Hij studeerde te Franeker, waar hij in 1715 als student werd ingeschreven.

Na volbrachte studie, werd hij den 27 Juni 1719 bij de classis van Zuid-Beveland praeparatoir geëxamineerd door ds. Hubertus Pieroom, predikant te Goes, en na proefpredicatie over 1 Petr. II : 24, den 11 Juli 1719 als proponent toegelaten. Als zoodanig, en te Vlissingen woonachtig, den 23 April 1720 te Kerkwerve beroepen, bij approbatie der classis van Schouwen c.a. van 30 dito,

werd hij den 28 Mei bij die classis peremptoir geëxamineerd door ds. Jeremias van der Grijp, predikant te Noordgouwe en den 7 Juli 1720 tot predikant bij deze gemeente bevestigd door zijn vader Ds. Jacobus Andriessen, toen predikant te Vlissingen, met Jeremia III : 15, intrede doende met Jeremia I : 4—8. Hij predikte den 26 December 1723 hier afscheid met Handelingen XX : 31—32, als zijnde 17 October naar Steenberg en verroepen, waar hij den 2 Januari 1724 bevestigd werd door zijn ambtgenoot aldaar Ds. Jacobus Pijll van Velsen, met Hebreëen XIII : 17 en zijne intrede deed met Openbaring XI : 1. Te Steenberg nam hij 1 Mei 1729 afscheid met 2 Corinthen VI : 1, als zijnde 21 November 1728 te Veere beroepen, waar hij 15 Mei 1729 bevestigd werd door zijn vader voornoemd, predikant te Vlissingen, met Jesaja LXII : 6—7 en intrede deed met Romeinen XV : 30—33. Hij werd 2 Juni 1763 emeritus en overleed te Veere den 12 Januari 1768, oud 68 jaar. Zijne ambtgenooten ver eerden zijne nagedachtenis, n.l. Ds. Jacobus de Schoesetter eerst met Prediker VII : 1a en daarna op 15 Januari met Prediker VII : 2, en Ds. Josua van Iperen, den 17 dito, met Psalm XLI : 4.

Aan hem heeft de Nederl. Herv. Kerk bijzonder groote verplichting, daar hij, zeer geijverd hebbende tegen de gebrekkige Psalmberijming van Datheen, voornamelijk den weg gebaad heeft tot eene verbeterde berijming der psalmen tot kerkgebruik. Daarenboven heeft hij zich ook bij de geleerde wereld kenbaar gemaakt door eene reeks van schriften, zoo in dichtmaat als in proza, welke alle blijken dragen van een schrander vernuft en van een niet geringe mate van bedrevenheid in de gewijde dichtkunst. Hij was gehuwd met Catharina Johanna van Royen, uit wie hij een zoon heeft nagelaten, Jacob Johan Andriessen (1725—1802) med. doctor en burgemeester van Veere, die zich ook door zijne geleerdheid vermaard gemaakt heeft en wiens zoon A. J. A. Andriessen, chartermeester enz. van Zeeland geweest is.

12. **Abraham van Hoornbeek,**

in Augustus 1722 bij de classis van Utrecht tot proponent

toegelaten, werd, als zoodanig en te Middelburg woonachtig, den 26 April 1724 hier beroepen, bij approbatie der classis van Schouwen c. a. van 9 Mei, bij welke classis hij 3 Juni het peremptoir examen onderging door Ds. Jeremias van der Grijp, predikant te Noordgouwe. Den 2 Juli 1724 tot predikant te Kerkwerve bevestigd door Ds. Johan Wijnand Canzius, predikant te Zierikzee, met 2 Tim. II : 15, deed hij hier zijne intrede met Psalm CXXI : 1—2.

Tijdens hij hier stond diende de Ambachtsheer van Kerkwerve eene klacht in bij de Staten van Zeeland, dat hij niet op zijne standplaats, maar te Zierikzee zich metterwoon gevestigd had, welke deze aanklacht bij resolutie van 10 September 1739 aan Gecommitteerde Raden ter bemiddeling opdroegen. Om zijne weigering en het zoeken van allerlei uitvluchten, had de classis van Schouwen c. a. hem bereids van zijne sessie in de classieale vergadering ontzet.

Den 27 April 1742 naar Nieuw-Vossemeer beroepen, nam hij 22 Juli daaraanvolgende te Kerkwerve afscheid met 1 Petrus V : 10 en werd 5 Augustus 1742 te Nieuw-Vossemeer bevestigd door Ds. Henricus Ludovicus Temminck, predikant te Oud-Vossemeer, met Jesaja LX : 7b, aldaar intrede doende met Romeinen I : 15—16. Te dier plaatse is hij den 5 Augustus 1756, na een kortstondige ziekte, overleden.

13. **Johannes Brands,**

geboren te Bonda in Oost-Friesland den 1 Mei 1721 uit Stephanus Brands en Klazina Gerhardi, werd te Emden als proponent toegelaten. Als zoodanig den 30 September 1742 hier beroepen, bij approbatie der classis van Schouwen c. a. van 30 October, werd hij 20 November bij die classis peremptoir geëxamineerd door Ds. Everhardus Oostum, predikant te Dreischor, en 16 December 1742 tot predikant te Kerkwerve bevestigd door zijn broeder, Ds. Gerardus Everardus Brands, predikant te Ouwerkerk (Duiveland) met Jesaja LV : 5, hier intrede doende met 1 Kor. IX : 16b. Door de classis van Schouwen c. a. den

26 Maart 1748 tot legerpredikant benoemd, predikte hij 31 dito tot afscheid voor zijne tijdelijke afwezigheid uit Romeinen XV : 30—33, en teruggekeerd zijnde, hervatte hij 20 October 1748 zijn dienstwerk alhier met 1 Samuël XVI : 4b en 5a.

Op het overlijden van Prins Willem IV, deed hij 7 November 1751 hier eene rouwpredicatie naar 2 Samuël XXV : 1, inleiding uit Psalm LXXVI : 13a, en voorafpraak uit Hosea X : 3.

Na langdurige ziekte overleed hij 10 Februari 1776 te dezer plaatse, 's morgens tusschen 2 en 3 ure, oud 54 jaar 9 maanden en 10 dagen, na ruim 33-jarigen dienst. De lijkpredicatie werd 18 dito gedaan door Ds. Salomon Pieterman, predikant te Haamstede, naar Prediker XII : 5b.

Hij huwde in 1742 (ondertrouwd te Ouwerkerk 24 November) met Helena Johanna Immens, geboren te Elkerzee 21 Februari 1724, dochter van Ds. Robert Samuel Immens, predikant aldaar, en van Jacoba van Boudijk, en won bij haar te Kerkwerve de volgende kinderen:

1. Jacoba Brands, geboren 30 April 1744, overleden te Zierikzee 2 November 1831, die aldaar 15 Januari 1786 huwde met Abraham van der Boor Koole, weduwnaar, geboren te Zierikzee 15 November 1749, overleden aldaar 21 Januari 1818, wiens nakomelingen nog te Zierikzee wonen;
2. Leonardus de Rijke Brands, geboren 23 Mei 1746;
3. Stephanus Brands, geboren 29 September 1747, bezocht het seminarium te Lingen, waar hij 21 Juli 1766 eene redevoering hield: „de concordia communi humanae societatis vinculo” en 5 September d. a. v. aldaar tot de academische lessen gepromoveerd werd. Als proponent is hij vervolgens 19 Mei beroepen en 20 September 1772 tot predikant te Nieuw-Vossemeer bevestigd, waar hij 6 Juli 1802 overleden is.
4. Robertus Samuel Brands, geboren 28 Juli 1749, overleden te Curaçao 9 September 1797;
5. Klasina Martina Brands, geboren 29 Januari 1752;
6. Abraham Thomas van Boudijk Brands, geboren 11 November 1754, overleden te Zierikzee 16 Maart 1801;
7. Gerhardus Johannes Brands, geboren 25 Maart 1756, en
8. David Brands, geboren 14 Augustus 1757.

Toen op 6 November 1743 te Kerkwerve het huwelijk

voltrokken werd van den heer Leonardus de Rijke, weduwnaar van Adriana Baart en wonende te Vlissingen, met mej. Jacoba van Boudijk, de weduwe van Ds. Robertus Samuel Immens, toen wonende te Ouwkerk, schonken deze echtgenooten ten dienste der ouderlingen- en diakenbank in de kerk te Kerkwerve, vijf fraaie bijbels, om daar voortdurend ten gebruike van ouderlingen en diakens te blijven dienen.

Na het overlijden van Ds. Brands werd op 5 Augustus 1776 alhier vruchteloos beroepen Abraham Verschuil, proponent van de classis Amsterdam.

14. **Johannes Wittermans,**

werd 10 Februari 1777 proponent bij de classis van Franeker, na proefpredicatie over Romeinen V : 7—8 en examen door Ds. A. Haitzma, theol. doct. en predikant te Midlum en Ds. W. Martini, predikant te Pietersbierum. Als zoodanig 22 Maart 1777 alhier beroepen, werd hij 27 Mei bij de classis van Schouwen e. a. peremptoir geëxamineerd door Ds. H. A. van Marle, predikant te Zierikzee en 29 Juni 1777 tot predikant te Kerkwerve bevestigd door zijn vader Ds. Nicolaas Wittermans, predikant te Kleverskerke, met 1 Petr. V : 2a, intrede doende met Psalm XXXIV : 12. Hij deed hier vrijwillig afstand van zijn dienst en werd 27 Maart 1790 bij de classis en 5 Mei bij den kerkeraad alhier behoorlijk ontslagen, na op 2 Mei 1790 zijn predikwerk besloten te hebben, en nam nu zijn verblijf te Franeker.

Daarna beroepen tot predikant te Oosterzee en Echten, deed hij 3 Juli 1791 aldaar zijne intrede met Efesen VI : 19—20b. Wegens willekeurig verlaten van zijn dienst bij die gemeente, werd hij 27 Mei 1795 door de classis van Zevenwouden gedeporteerd, doch bij request verzocht hebbende hersteld te worden, op betuiging van leedwezen en het vertoon van bewijzen van zijn christelijken en onergerlijken wandel, werd hem zulks bij die classis daarna nog toegestaan, hoezeer van zijn verder wedervaren zich geen spoor meer vertoont.

Zijne ouders waren Ds. Nicolaas Wittermans en Catha-

rina Geene, en zijne vrouw heette Jacoba de Nut. Bij deze won hij te Kerkwerve vier kinderen:

1. Nicolaus Johannes Wittermans, geboren 10 Juni 1778; 2. Margaretha Jacoba Wittermans, geboren 3 April 1780 en 26 Juni d. a. v. te Kerkwerve overleden; 3. Karel Jacobus Wittermans, geboren 6 April 1783 en 4. Catharina Johanna Wittermans, geboren 3 October 1788 en te Kerkwerve overleden 26 October 1789.

Na drie vergeefsche beroepen (8 Januari 1791 op A. A. Bruinings, proponent bij de classis van Franeker, 23 Febr. d. a. v. op Ds. Th. Rosse te Leende en 22 Maart d. a. v. op Ds. M. Gersen te Ouddorp) bekwam men een predikant in

15. **Hermanus Wesselink,**

zoon van Sebastiaan en broeder van Eilard, die 7 Augustus 1777 aan de Latijnsche school te Doesburg naar de academische lessen te Harderwijk bevorderd werd. Na volbrachte studiën bij de classis van Zutphen tot proponent toegelaten, werd hij 13 Juni 1784 te Everdingen beroepen en 5 September van dat jaar tot predikant aldaar bevestigd door Ds. C. A. van Buuren, predikant te Culemborg, met Jesaia LXVI : 19—20 en deed er intrede met Jesaia II : 5, van welke gemeente hij 29 Juni 1788 afscheid nam met Hebréeën XIII : 20, als verroepen naar Prinseland of Dinteloord. Den 6 Juli 1788 aldaar bevestigd door Ds. Henricus Boon, predikant te Acquoi, met 2 Tim. IV : 5, deed hij er intrede met Lucas XIV : 23 en nam er afscheid den 25 September 1791 met 1 Thes. IV : 1, als zijnde den 5 Juli 1791 herwaarts beroepen. Te Kerkwerve werd hij 9 October 1791 bevestigd door Ds. B. Martinius, predikant te Elkerzee, met Titus II : 7 en deed hier intrede met 2 Kor. V : 20. Den 3 Maart 1793 te Colijnsplaat beroepen, berichtte hij 5 dito hier de ontvangst, maar bedankte en verbond zich daarna den 19 Maart met Psalm XC : 16-17. Hij nam 22 Januari 1797 afscheid van deze gemeente, als zijnde den 16 October 1796 beroepen te Axel c. a., waar hij 5 Februari 1797 bevestigd werd door Ds. Johannes Jacobus Groenewoud, predikant te Zierikzee, met Ezech.

XXXI : 11 en intrede deed met Hand. XIII : 38. Aldaar staande, berichtte hij 26 September 1802 de ontvangen beroeping naar Veldhoven c. a. en 10 October het bedanken, zich 17 dito verbindende met Hebr. X : 24. Beroepen te Kruiningen 4 Februari 1813, berichtte hij 5 dito de ontvangst en 28 dito het bedanken, zich 7 Maart verbindende met 1 Sam. VII : 12. Beroepen te Kats 28 October 1823, berichtte hij 2 November de ontvangst en 9 dito, predikende over Psalm XXXII : 8, de aanneming. Na te Axel 4 Januari 1824 afscheid gepredikt te hebben met 1 Thess. IV : 1, werd hij 11 dito te Kats bevestigd door Ds. Christiaan Meeuse, predikant op den Hoek, met 2 Kor. V : 20a en deed er intrede met Hand. VIII : 5, maar predikte er reeds 11 December 1825 afscheid met Hand. XX : 26-27, als zijnde 1 October verroepen naar Waarde c. a. in Zuid-Beveland, waar hij 18 December 1825 bevestigd werd door Ds. P. J. Landsknecht, predikant te Wissenkerke in Noord-Beveland, met Marcus XVI : 15 en intrede deed met 2 Kor. VI : 5a.

Na op Zondag 18 Februari 1827 aldaar nog gepredikt te hebben, overleed hij 20 dito aan de gevolgen eener slijmberoerte, oud 66 jaar en 7 maanden. De rouwpredicatie werd 4 Maart 1827 aldaar over hem gedaan door Ds. J. J. Schilham, pred. te Fort Bath c. a., naar Openb. XIV, 13.

Hij liet als weduwe na Alberta Catharina van der Horst, met wie hij ruim 42 jaar gehuwd was en vier kinderen. Een van deze, Johanna Everharda Wesselink, overleed te Kats 1 Augustus 1856, bijna 66 jaar oud, als vrouw van Cornelis Eversdijk, die den 29 April 1870 aldaar overleden is, 78½ jaar oud.

Te Kerkwerve won hij:

1. Balthazar Jan Wesselink, geboren 24 November 1792 en 2. Hendrina Catharina Wesselink, geboren 17 Jan. 1795.

Na no. 15 werd den 18 April 1797 alhier beroepen Ds. Simon de Kok, predikant te 's Gravenzande, die echter reeds 27 Mei d. a. v. overleed.

16. **Hendrik Anthonie Schutte,**

geboren te Aalten 30 Januari 1749, studeerde te Utrecht

en werd 14 Juni 1775 na proefpredicatie over Titus II : 14 en examen door Ds. Wakker, predikant te Eemnes-buitendijks, bij de classis van Amersfoort tot proponent toegelaten. Als zoodanig 2 Juni 1776 beroepen te Oosterland, Stroe en den Oever op het eiland Wieringen, bij approbatie der classis van Alkmaar van 4 dito, werd hij 23 Juli bij die classis peremptoir geëxamineerd door Ds. Adrianus van Eyken, predikant te Oost-Graftdijk, en 8 September 1776 tot predikant aldaar bevestigd door Ds. B. Stumph, predikant te Bredevoort, met Hebr. XIII : 17 en deed er intrede met 2 Kor. II : 16b, van daar 8 November 1789 afscheid nemende met 1 Kor. XVI : 23—24.

Beroepen te Schoondijke 17 Augustus en bevestigd 6 December 1789 door Ds. Arnoldus Braam, predikant te IJzendijke, met 1 Kor. IV : 1—2, intrede met Coloss. I : 28. Beroepen te Hoedekenskerke 13 September 1793, doch bedankte. Hij nam afscheid te Schoondijke 23 Juli 1797 met 1 Kor. XVI : 24, als beroepen te Kerkwerve 29 April bevorens, en werd alhier 30 Juli 1797 bevestigd door Ds. Nicolaas Stelt, predikant te Zierikzee, met 2 Thess. III : 1, intrede doende met Coloss. I : 28. Beroepen te Aagtekerke 23 Mei 1798, bedankte hij. Hij nam 14 April 1799 afscheid te Kerkwerve met 1 Kor. XVI : 23, als 5 December te voren beroepen te Oostkapelle, alwaar hij 21 April 1799 bevestigd werd door Ds. W. C. Hoog, predikant te Domburg, met Spreuken XI : 30b, intrede doende met 2 Kor. IV : 5. Beroepen te Bekerke 22 Februari 1808 en te Baarland 5 Maart 1808, bedankte hij voor beide.

Op zijn verzoek, bij Z. M. besluit van 8 Februari 1826, no 145, emeritus verklaard, werd hij 30 Juni van dat jaar eervol te Oostkapelle ontslagen en overleed te Middelburg 10 October 1829, oud 80 jaar en ruim 8 maanden. Van zijn overlijden werd 11 October 1829 te Oostkapelle kennis gegeven; te Schoondijke 18 dito met 1 Thess. IV : 13 en te Kerkwerve mede 18 dito door Ds H. de Graaff met 2 Petrus I : 14.

Hij was in 1778 gehuwd met Grada Christina Brevenier, die hem 10 kinderen schonk, welke echtgenoot hem 18 December 1823 te Oostkapelle door den dood ontvallen is. Bij zijn overlijden waren nog 6 kinderen in leven.

17. **Jan Hoogendorp,**

geboren te Haarlem 18 Augustus 1763, studeerde te Leiden en werd 5 November 1785 bij de classis van Leiden en Nederrijnland als proponent toegelaten. Beroepen 11 Februari 1788 te Zwartewaal, werd hij, na op 6 Mei bij de classis van Voorne en Putten peremptoir geëxamineerd te zijn door Ds. A. A. Kuvél, predikant te Rockanje, den 22 Juni 1788 te Zwartewaal bevestigd door Ds. Joh. Bosman, predikant te Geervliet, met Lucas X : 42a, intrede doende met Matth. XXVIII : 20. Beroepen te Brouwershaven 10 November 1793, berichtte hij 17 dito de ontvangst en 24 dito het bedanken, zich verbindende met Philipp. I : 8—10. Tengevolge van de tijdsomstandigheden werd hij in 1798, op zijn verzoek, te Zwartewaal eervol ontslagen, en fungeerde sinds als handelaar en commissiennair. Doch, alras weder eene standplaats begeerende, beval hij zich der vacante gemeente van Kerkwerf aan, waar hij op 10 November 1799 een predikbeurt vervulde, en daarmede voldaan hebbende, onmiddellijk na de godsdienstoefening, bij stemming van de manslidmaten, onder directie van Ds. Johs. de Wit, predikant te Zierikzee, beroepen werd. Den 29 December 1799 tot predikant te Kerkwerf bevestigd zijnde door voornoemden Ds. de Wit met Marc. XVI : 15b, deed hij hier intree met Joz. I : 5b.

Beroepen te St. Maartensdijk 19 November 1801, berichtte hij 28 dito de ontvangst, en 20 December het bedanken, zich 27 dito verbindende met Philipp. I : 8—11, tengevolge waarvan hem hier een aanzienlijke verhooging van tractement werd toegezegd.

Maar, den 15 Februari 1802 andermaal te St. Maartensdijk beroepen, berichtte hij 21 d'to alhier de aanneming en predikte 11 April 1802 bij deze gemeente afscheid met Philipp. IV : 9. Te St. Maartensdijk werd hij op Paasch-Maandag, 19 April 1802, bevestigd door Ds. J. W. de Bruyn, predikant te Oud-Vossemeer, met Marcus XVI : 15—16 en deed er intrede met 1 Kor. II : 2.

Hij vierde 29 April 1827 aldaar zijn 25-jarig verblijf en gedacht den 24 Juni 1838 aldaar zijn 50-jarigen dienst bij 3 gemeenten met 2 Kor. II : 17, welke feestrede door

door hem in druk is uitgegeven. Nog werd in 1807 door hem uitgegeven: „Leerrede om bij het gebruik der Evangelische Gezangen vrede te stichten” en in 1816: „De ontmaskeraar van het dierlijk magnetismus ontmaskerd”.

Hij overleed te St. Maartensdijk 4 Mei 1840 aan eene kortstondige ziekte, na op den tweeden Paaschdag voor het laatst gepredikt te hebben. De rouwpredicatie werd 10 Mei alhier gedaan door Ds. S. M. de Bruin, predikant te Scherpenisse, naar Pred. XII : 5, alsmede op 17 dito door zijn leerling en vriend Ds. Mar. Was, predikant te IJzendijke, naar Genesis III : 19b. Van zijn overlijden werd 10 Mei te Zwartewaal en 17 dito te Kerkwerve kennis gegeven.

Hij was eerst gehuwd met Johanna Hakker, uit wie hij bij zijn overlijden 3 kinderen naliet, en daarna met Elisabeth van Velzen, die als weduwe met 3 minderjarige kinderen hem overleefde.

Na hem werd 10 April 1802 te Kerkwerve vruchteloos beroepen Ds. R. van den Broek, predikant te Prinsenhage.

18. **Lambert Godfried Pieterse,**

geboren te Amsterdam uit Godfried - en Anna Maria Toussaint, werd 9 Juni 1800 bij de classis van Amsterdam als proponent toegelaten. Alhier beroepen 30 Mei 1802, werd dit beroep den 24 Augustus van dat jaar door de classis van Schouwen e. a. geapprobeerd en de beroepene ten zelfden dage bij die classis peremptoir geëxamineerd door Ds. J. Spaan, predikant te Noordgouwe, waarna hij den 10 October 1802 tot predikant te Kerkwerve werd bevestigd door Ds. Johs. de Wit, predikant te Zierikzee, met 1 Tim. IV : 16, intrede doende met 1 Kor. IX : 16b.

Zieh in den drank geheel verloopende, werd hij eindelijk den 25 Augustus 1812, als onbekwaam het H. dienstwerk langer te vervullen, door de classis van Schouwen e. a. afgezet.

Hij was in September 1802 gehuwd met Gezina Stram, geboren 22 Mei 1775, die te Kerkwerve in het kraambed op 2 Juni 1810 overleed, na bevallen te zijn van tweelingen en won aldaar bij haar: 1. Godfried Pieterse, geboren 18 Juni 1803; 2. Jan Frederik Pieterse, geboren 16

Augustus 1804, overleden te Kerkwerve 21 October 1804; 3. Lambertus Pieterse, geboren 18 November 1805, overleden te Kerkwerve 5 April 1808; 4. Johanna Maria Pieterse, geboren 25 November 1806; 5. Wilhelmus Sophius Pieterse, geboren 16 November 1807; 6. Jan Frederik Pieterse, geboren 3 Mei 1809, overleden te Kerkwerve, 12 December 1809; 7. Gezina en 8. Lamberta Pieterse, geboren 20 Mei 1810, beiden overleden te Kerkwerve, de eerste 2 September 1810 en de tweede 31 Augustus 1810.

19. **Koenraad Heringa,**

geboren in 1790 te Nijkerk, werd 23 Juni 1813 bij de classis van Buren, te IJsselstein, na examen door Ds. W. P. Royens, predikant te Leerdam en proefpredicatie over 1 Joh. IV : 10, tot proponent aangenomen. Als zoodanig den 22 Augustus 1813 hier beroepen, bij approbatie der classis van Schouwen e.a. van 2 September, werd hij 21 dito bij die classis peremptoir geëxamineerd door Ds. P. Morilyon Loysen, predikant te Elkerzee, bij proefpredicatie over Rom. V : 8. Tot predikant te Kerkwerve werd hij 31 October 1813 bevestigd door zijn vader Jodocus Heringa Eliza's zoon, hoogleeraar te Utrecht, met Titus II : 15 en deed zijn intrede met 1 Kor. II : 2. Hij berichtte 29 October 1815 hier de ontvangen collatie naar Herwijnen, en 19 November, dat hij die roeping zou volgen, predikende alzoo den 21 April 1816 hier afscheid met Deut. XXX : 19. Den 5 Mei 1816 werd hij te Herwijnen bevestigd door zijn vader voornoemd met Matth. XXV : 40b en deed er intrede met 2 Kor. XII : 9a, van welke gemeente hij 24 Februari 1822 afscheid nam met Joh. IV : 36—39a. Tijdens hij hier stond werd hij 30 Augustus 1820 te Randwijk e.a. en 6 Februari 1821 te Ottoland e.a., beroepen doch bedankte telkens.

In October 1821 door Z. M. benoemd tot predikant te Beusichem en vervolgens aldaar kerkelijk beroepen, werd hij er 10 Maart 1822 bevestigd door zijn meergenoemden vader met Joh. XII : 26b, intrede doende met 1 Kor. III : 7—8. Aldaar staande, beroepen 28 September 1825 te Winkel en 30 November 1825 te Baarland, bedankte

hij voor beide. Den 22 October 1826 predikte hij te Beusichem afscheid met Pred. XII : 13. Beroepen te Berlicum en Rosmalen 21 Juli en 5 November 1826, aldaar bevestigd door Ds. Hermanus Potholt van Dorp, predikant te Vechel e. a., met Philip. II : 29, deed hij er intrede met 1 Kor. XIII : 13. Beroepen 22 Juli 1827 te Asten, bedankte hij. Den 29 September 1833 predikte hij te Berlicum e. a. afscheid met Openbaring III : 11b, als in Januari bevorens te Delfzijl beroepen, alwaar hij 13 October 1833 bevestigd werd door Ds. Heino Hermanus Brucherus Cleveringa, predikant te Uitwierda, met 1 Kor. III : 11, intrede doende met Rom. I : 16. Hij vierde den 4 November 1838 aldaar gedachtenis van 25-jarigen dienst bij 5 gemeenten en den 6 November 1853, bij gelegenheid van de Avondmaalsbediening, van 40-jarigen dienst, met Lucas XXII : 19c, ontvangende 7 dito bericht van Z. M. besluit tot emeritaat met 1 Jan. 1854. Te Delfzijl 31 December 1853 afscheid gepredikt hebbende met Hebr. XIII : 8, overleed hij te Utrecht den 20 October 1869.

Na no. 19 werden vruchteloos alhier beroepen, op 1 Juni 1816 Ds. J. C. van Rhee, pred. te Poortvliet, en op 6 Juli 1816 Ds. A. G. van Alderwereld, predikant te Zantvoort.

20. **Dirk Bakker,**

geboren te Broek in Waterland in 1791 uit Jan Bakker en Maritje Beunder, oefende zich aan de Latijnsche school te Hoorn, welke hij op eigen goedvinden, zonder gepromoveerd te zijn tot de academische lessen, te vroeg verliet, als zichzelf reeds bekwaam genoeg achtende. Sinds 1808 studeerde hij te Utrecht en werd, na examen door Ds. L. L. Hondius Gaukes, predikant te Baarn e. a., den 10 Juni 1812 bij de classis van Amersfoort als proponent toegelaten. Beroepen te Holijlsloot e. a. 4 Juli 1812, werd hij, na op 18 April 1814 bij de classis van Edam peremptoir geëxamineerd te zijn en bij proefpredicatie over 1 Joh. III : 14—15, door Ds. A. Mensma van Willes, predikant te Beets, den 8 Mei 1814 tot predikant te Holijlsloot e. a. bevestigd door zijn oom Ds. B. G. Haver-

kamp, predikant te Broek in Waterland, met 2 Tim. II : 15 en deed aldaar intrede met 2 Kor. XII : 9, van welke gemeente hij 4 December 1816 afscheid nam met 2 Kor. V : 10a. Vandaar den 8 Augustus 1816 hier be-roepen, werd hij den 22 December 1816 tot predikant te Kerkwerve bevestigd door Ds. Nicolaas Stelt, predikant te Zierikzee met 1 Thess. V : 12—13a en deed zijne intrede met Hebr. II : 5. Hij huwde te Zierikzee 19 November 1817 met Maria de Wit, geboren te Zierikzee 28 November 1793, dochter van Ds. Johannes de Wit, predikant te Zierikzee, en van diens eerste vrouw, Maria Sophia Knops. Uit dit huwelijk werd 11 September 1818 te Kerkwerve een zoon geboren, Baltus Jan, die reeds 15 Juli 1819 aldaar overleden is.

Ds. Bakker overleed te Kerkwerve 8 Januari 1821 aan eene uitterende ziekte. De rouwpredicatie werd 28 dito alhier over hem gedaan door Ds. F. Pleyte, predikant te Zierikzee, naar Matth. XXIV : 44 en te Holijssloot werd van zijn overlijden den 21 dito kennis gegeven door Ds. C. J. de Beer, predikant aldaar, met 1 Petrus I : 25—26.

Tijdens hij te Kerkwerve stond werd hij 15 Juli 1818 te Beets en 26 Augustus 1819 te Middellie e. a. beroepen, doch bedankte, respectievelijk op 9 Augustus 1818 en 12 September 1819.

21. **Willem Godefridus Mann,**

geboren te 's Gravenhage 3 Juli 1784, oefende zich in de voorbereidende wetenschappen bij Ds. Amshoff, predikant te Ulsen, en studeerde eerst aan het atheneum te Amsterdam en daarna aan de hoogeschool te Utrecht. Als proponent bij de classis van Utrecht, werd hij 2 Januari 1811 beroepen te Otterloo, waar hij den 31 Maart van dat jaar tot predikant bevestigd werd door Ds. Albertus Booiman, predikant te Kamerik, met 1 Thess. V : 11—13 en intrede deed met 2 Kor. IV : 7.

Vandaar den 4 December 1821 te Kerkwerve beroepen op f 850 tractement, berichtte hij 9 dito te Otterloo de ontvangst en 16 dito de aanneming, zoodat hij den 28 April 1822 te Otterloo afscheid predikte met Handel. XVIII : 18b. Den 12 Mei 1822 werd hij te Kerkwerve tot

predikant bevestigd door Ds. P. van Exter, predikant te Noordgouwe, met Lucas V : 1—11, zijne intrede doende met Jac. 1 : 21*b*.

In ziekelijken toestand hier verkeerende, zag hij zich als gedrongen, het beroep den 11 September 1822 te Oudenhorn op hem uitgebracht, den 22 dito aan te nemen, weshalve hij, na een verblijf van ruim 6 maanden, den 1 December 1822 hier afscheid predikte met Pred. III : 1*a*. Te Oudenhorn werd hij 8 December 1822 bevestigd door Ds. R. W. van Rossum, predikant te Leimuiden e. a., met Hebr. XIII : 17 en deed er intrede met 2 Kor. IV : 7. Beroepen te Piershil 6 Dec. 1825, bedankte hij en verbond zich 2 Januari 1826 met 2 Kor. XIII : 9*b*. Hij nam 2 Dec. 1827 te Oudenhorn afscheid met Hebr. XIII : 8, als zijnde 3 October verroepen naar Denekamp, waar hij 16 December 1827 bevestigd werd door Ds. P. Immink, predikant te Ootmarsum, met Koloss. I : 29*a* en intrede deed met Jac. I : 21*b*. Den 20 Juli 1828 bedankte hij aldaar voor eene beroepsaانبieding naar den Ham. Na bijna 19 jaar te Denekamp werkzaam te zijn geweest, overleed hij te dier plaatse den 17 November 1846. Door gedurig toenemende verzwakking was hij in de laatste jaren genoodzaakt geweest, zich van een hulpprediker te voorzien. De rouwpredicatie over hem werd 22 November te Denekamp gedaan door Ds. A. W. Buckers, predikant te Ootmarsum, naar Joh. XI : 25*b* en van zijn overlijden werd kennis gegeven 22 dito te Otterloo, 25 dito te Oudenhorn en 29 dito te Kerkwerve. Als weduwe liet hij na Maria Adriana van Griethuysen en eene dochter, Wilhelmina Jodoca Eusebia Mann, in 1820 te Otterloo geboren, die den 3 November 1848 huwde met Ds. Cornelis Ribbius (geb. te Deventer 21 Juli 1809 uit Mr. Henrik Ribbius en Rudolphina Mechteld Jordens), die in 1834 candidaat werd, hulpprediker was te Chaam 1839—1841, te Denekamp 1844—1846 en op Schokland 1848. Aldaar 26 November 1848 tot predikant bevestigd en 25 Augustus 1850 zijne bediening bij die gemeente neergelegd. Hulpprediker te Buurse 1 April 1855, als zoodanig 26 April 1868 eervol ontslagen; predikant te Haaksbergen, voor den dienst te

Buurse, 20 April 1873, eervol ontslagen 28 April 1878 en overleden als emeritus 7 December 1884, op den huize Schadewijk te Twelloo, oud 75 jaar.

Na 15 vruchteloze beroepen verkreeg men eindelijk een predikant in:

22. **Hendrik de Graaff.**

Geboren te Purmerend 6 Augustus 1790 uit Michiel Christiaan en Albertje Alderhout, werd hij 12 Juli 1809 aan de Latijnsche school te Hoorn naar de academische lessen te Leiden gepromoveerd. Proponent bij de classis van Delft en Delftland geworden zijnde op 4 April 1814, na examen door Ds. S. J. H. van Hengel, predikant te Delft, en proefpredicatie over 2 Kor V : 1, fungeerde hij eerst als leeraar aan het Instituut van G. J. ter Hoeven te Fijenoord bij Rotterdam.

Beroepen te Middellie 7 Juni 1816, werd hij, na op 7 Augustus bij het provinciaal kerkbestuur van Noordholland peremptoir geëxamineerd te zijn, den 6 October 1816 tot predikant aldaar bevestigd door Ds. H. van Tol, theol. doctor en pred. te Edam, met Haggai II : 5 en deed er intrede met Handel. IX : 35. Den 12 Augustus 1817 beroepen te Wervershoof, berichtte hij 17 dito te Middellie de ontvangst en 24 dito de aanneming en 30 November 1817 aldaar afscheid predikende met 1 Kor. VII : 31b. Te Wervershoof werd hij 7 December 1817 bevestigd door Ds. Johs. Barths. van den Berg, predikant te Andijk, met Hebr. XII : 25, intrede doende met 1 Tim. I : 15, van welke gemeente hij 23 Juni 1822 afscheid nam met Joh. XIV : 18, als zijnde den 8 Maart te Ellewoudsdijk beroepen, welk beroep hij 31 dito had aangenomen. Aldaar werd hij 7 Juli 1822 bevestigd door Ds. A. B. Hagen, predikant te Ovezande en Driewegen, met 1 Kor. IX : 22b en deed er intrede met Hebr. IX : 27. Na in Nov. 1823 voor een beroep naar Kerkwerve bedankt te hebben, werd een herhaald beroep herwaarts 4 Juli 1824 op hem uitgebracht, aangenomen, zoodat hij 31 October 1824 te Ellewoudsdijk afscheid predikte met Openb. III : 3. Tot predikant te Kerkwerve werd hij 14 November 1824 bevestigd door Ds. F. Pleyte, predikant te

Zierikzee, met 2 Kor. II : 14—17 en deed hier zijne intrede met 1 Koningen XX : 11*b*. Den 3 October 1841 vierde hij hier gedachtenis van zijn 25-jarigen dienst, bij vier gemeenten, met Hebr. II : 10—13 en den 11 November 1849 van zijn 25-jarigen dienst alhier, met Psalm LIV : 8. Op zijn verzoek emeritus verklaard, nam hij den 5 Oct. 1856 afscheid van de gemeente te Kerkwerve, met 2 Thess. II : 13—17 en vestigde zich toen te Dreischor, waar hij 28 Febr. 1860, oud 69 jaar en 6 maanden, overleden is.

Van zijn overlijden werd den 4 Maart kennis gegeven te Kerkwerve door Ds. A. van der Meij, te Middellie door Ds. A. de Roo, te Wervershoof door Ds. E. de Bruyn en te Ellewoudsdijk door Ds. J. A. van der Scheer.

Hij was te Dreischor 11 Mei 1825 gehuwd met Pieter-nella Kip, geboren te Dreischor den 8 Februari 1798, overleden te Zierikzee 20 Maart 1870, dochter van Samuel Kip en van Grietje Zorge, bij wie hij te Kerkwerve een zoon won, Machiel Christiaan de Graaff, die 3 Dec. 1826 geboren werd en 30 October 1864 te Zierikzee overleed, nalatende als weduwe Martina van Sas en 5 kinderen.

Tijdens den dienst van Ds. de Graaff werd het kerkgebouw en de pastorie vernieuwd en hersteld, waartoe op 1 November 1852 eene aanbesteding had plaats gehad.

23. **Anthonie van der Meij,**

geboren te Doesburg 16 September 1832, bereidde zich aldaar aan de Latijnsche school voor tot de studie, studeerde te Utrecht en werd den 6 Augustus 1856 candidaat bij het prov. kerkbestuur van Gelderland. In December 1856 alhier beroepen, ontving men 6 Januari 1857 bericht van zijne aanneming.

Het beroep bij Z. M. besluit van 18 Maart 1857 No. 66 geaprobeerd zijnde, werd hij den 26 April 1857 tot predikant te Kerkwerve bevestigd door Ds. J. B. Barenbrugh, predikant te Zierikzee, met Hand. VIII : 5*b*, zijne intrede doende met 2 Tim. II : 8*a*. Beroepen te Hulst 24 October 1860, berichtte hij 28 dito hier de ontvangst en 11 Nov. het bedanken. Beroepen te Delft 12 December 1866, berichtte hij 16 dito hier de ontvangst en 23 dito de aanneming. Na op den 28 April 1867 alhier afscheid

gepredikt te hebben met Efesen V : 1—2, werd hij den 12 Mei d.a.v. te Delft bevestigd door zijn ambtgenoot aldaar Ds. Arent Drost Dz., met Matth. VI : 10a en deed er intrede met Hebr. X : 9a. Te Delft werd hij, op verzoek, emeritus verklaard en eervol ontslagen met 1 Mei 1895, wegens voortdurende ongesteldheid en alzoo verhinderd eene afscheidsrede te houden.

Uit zijn huwelijk met Alida Johanna Egberdina de Rijk (geboren te Doesburg 30 Mei 1833), werden te Kerwerve vier kinderen geboren: 1. Albert Willem Antonie, geboren 6 April 1859; 2. Jan Willem Abraham, geboren 1 Februari 1861; 3. Hillegonda Johanna Gerhardina Wilhelmina, geboren 22 Maart 1864 en Hendrik Willem, geboren 26 December 1865.

De eerste, A. W. A. van der Mey, promoveerde 13 Dec. 1881 te Leiden tot doctor in de rechtswetenschap, met een proefschrift „de redenen van wraking in het burgerlijk proces, art. 20 Wetboek van Burgerl. rechtsvordering”. De tweede zoon, J. W. A. van der Mey, werd in 1888 candidaat bij de Waalsche Commissie en op 23 Februari 1890 als predikant der Waalsche gemeente te Zwolle bevestigd door Ds. F. Daubenton, Waalsch predikant te Groningen, met 2 Kor. V : 17—19, intrede doende met 1 Kor. II : 2.

24. **Jacob Louis Fortuyn Droogleever,**

geboren te Gouda 19 April 1842, werd, na volbrachte studie, in October 1865 candidaat bij het prov. kerkbestuur van Noordbrabant e.a. en zag zich aldra benoemd tot hulpprediker te Hekendorp bij Oudewater. Den 1 Mei 1867 alhier beroepen, welk beroep den 12 dito door hem aangenomen werd, besloot hij 21 Juli zijn predikwerk te Hekendorp, met 1 Thess. V : 16. Den 4 Augustus 1867 werd hij tot predikant te Kerkwerve bevestigd door zijn oom, Ds. Gerardus Catharinus Droogleever Fortuyn, emeritus-predikant te Zierikzee, met Lucas XVI : 2^{midd.} en deed zijne intrede met Joh. XI : 25b. Verroepen naar Melissant 16 Juni 1871 en 2 Juli zulks aangenomen hebbende, predikte hij 1 October te Kerkwerve afscheid met Philipp. I : 27, waarbij 15 ambtsbroeders tegenwoordig

waren. Te Melissant werd hij 8 October 1871 bevestigd door zijn vriend Ds. B. Bakker, predikant te Ouwkerk in Duiveland, met Matth. XXIII : 8 en deed er intrede met 2 Kor. I : 24. Hij bedankte 5 October 1873 voor een beroep naar Oudelande. Beroepen te Tholen 3 April 1874, berichtte hij 24 dito te Melissant de aanneming en predikte den 26 Juli bij die gemeente afscheid met Psalm CXXXVIII : 8, waarna hij den 2 Augustus 1874 te Tholen bevestigd werd door zijn ambtgenoot aldaar Ds. J. P. Burgerhout, met 2 Kor. V : 20a en intrede deed met Rom. XII : 1. Van de gemeente te Tholen nam hij 9 Januari 1881 afscheid met Rom. XV : 13, als zijnde in Oct. 1880 naar Krimpen aan den IJssel verroepen, waar hij den 16 dito bevestigd werd door Ds. Marcus Jan Adriani Nz., predikant te Warmenhuizen, met Ezech. XI : 4b en intrede deed met Marcus I : 14b. Aldaar staande, bedankte hij 29 Maart 1882 voor een beroep naar Ammerstol en 5 Juli 1882 voor het beroep, 19 Juni te Berkenwoude op hem uitgebracht. Een beroep naar Neede den 4 Nov. 1883 aangenomen hebbende, predikte hij den 25 dito reeds afscheid te Krimpen, met Joh. XVI : 12—13a en werd 9 December 1883 te Neede bevestigd door zijn vriend Ds. W. H. Kusters, predikant te Deventer, met 1 Tim. III : 1, aldaar intrede doende met 2 Kor. I : 24. Te Neede staande, werd hij 4 Juli 1887 beroepen te Uitgeest, waarvoor hij 24 dito bedankte. Den 8 Januari 1888, als ingewijd op Zondag 9 Januari 1848, werd het 40-jarig bestaan der kerk door hem plechtig herdacht. Beroepen te Naaldwijk 14 Juni 1888, bedankte hij 27 dito en in Oct. 1888 beroepen te Boskoop, bedankte hij den 18 November. Beroepen te Lochem in November 1889, nam hij op den tweeden Paaschdag, 7 April 1890, afscheid te Neede met 1 Petr. I : 25 en werd den 13 dito te Lochem bevestigd door Ds. Antonius Leendert Gerhard Johan Soeters, predikant te Barchem e. a., met Matth. XIII : 3b, intrede doende met 2 Kor. IV : 13. Hij was den 3 November 1889 ook te Zuidland beroepen, waarvoor hij bedankte. Van de gemeente te Lochem nam hij den 29 April 1894 afscheid met Marcus I : 50b, als verroepen naar Naarden, waar hij den 6 Mei 1894 bevestigd

werd door zijn ambtgenoot aldaar Dr. Pieter Cornelis van Wijk Nz. en zijne intrede deed met Marcus I : 21—27.

Ds. Fortuyn Droogleever huwde te Tholen 17 September 1875 met Margaretha Ida Jarman.

Na 24 werd den 25 Oct. 1871 te Kerkwerve beroepen Ds. B. A. Lasonder, predikant te Acquoi, die 5 November bedankte.

25. **Henricus Franciscus Reynvaan,**

geboren te Antwerpen den 3 Maart 1831, werd na volbrachte studie den 3 October 1855 bij het provinciaal kerkbestuur van Noordbrabant c.a. als candidaat toegelaten. Als hulpprediker te Heusden, welke betrekking hij 19 October 1855 aannam, fungeerde hij van 4 Nov. 1855—Febr. 1857. Beroepen te Goudswaard of Korendijk 27 Nov. 1856, werd hij 1 Maart 1857 tot predikant aldaar bevestigd door Ds. Hermanus Gerardus Hagen, predikant te Piershil, met Matth. XXIII : 8*b* en deed er intrede met 2 Kor. XIII : 9*b*. Den 7 Febr. 1872 alhier beroepen, berichtte hij 11 dito te Goudswaard de ontvangst en 25 dito de aanneming, predikende 14 April 1872 bij die gemeente afscheid met Joh. XV : 9*b*. Tot predikant te Kerkwerve werd hij 21 April 1872 bevestigd door Ds. Hendrik Adolf Gillot, predikant te Zierikzee, met 1 Kor. III : 9*b* en deed hier intrede met Lucas XVII : 20*b*—21. Den 28 Augustus 1878 te Nieuw-Vossemeer c.a. beroepen en zulks 15 September aangenomen hebbende, predikte hij 24 November 1878 te Kerkwerve afscheid met Philipp. IV : 8 en werd 1 Dec. d.a.v. te Nieuw-Vossemeer c.a. bevestigd door Ds. Herman Pieter Schim van der Loeff, pred. te Bergen op Zoom en deed er intrede met Gal. V : 1*a*. Beroepen 17 Oct. 1881 te Hensbroek en 19 dito te Schermerhorn, verklaarde hij 6 November het eerste beroep aangenomen en voor het andere bedankt te hebben. Na op 12 Maart 1882 te Nieuw-Vossemeer c.a. afscheid gepredikt te hebben met 1 Tim. VI : 12*a*, werd hij den 19 dito te Hensbroek bevestigd door zijn vriend Ds. L. R. Oldeman, pred. te Oost-Zaandam, met Handel. IV : 29*b* en deed er intrede met Joh. XVIII : 36*a*. Den 7 Mei 1883 te Drempt beroepen, 't welk hij 28 dito aannam,

predikte hij 29 Juli te Hensbroek afscheid, met 1 Tim. VI : 12 en werd den 5 Augustus 1883 tot predikant te Drempt bevestigd door zijn vriend Ds. N. J. Telders, pred. te Steenberg, met 1 Kor. XIV : 3, aldaar intrede doende met Psalm LXXIII : 28a. Hij overleed te Drempt den 11 Juli 1892, na eene kortstondige ziekte, plotseling, ruim 61 jaren oud, als weduwe nalatende Elisabeth ten Cate.

De rouwpredicatie werd den 17 Juli te Drempt gedaan door Ds. Cornelis Johannes van Bommel Suyek, pred. te Oldenkeppel, naar Joh. XVI : 32b. Zijne moeder, Mary Adelaïde Reynvaan (geb. Castle), overleed te Heusden 15 October 1876, oud 77 jaar.

Uit het huwelijk van Ds. Reynvaan met Elisabeth ten Cate werden te Goudswaard geboren: 1. Lambertus Franciscus, 13 Augustus 1858; 2. Henri François, 2 September 1860; 3. Barend, 24 Maart 1862; 4. Jakoba, 30 Maart 1863, die te Drempt 19 Mei 1890 huwde met Dr. K. H. M. van de Zande, geboortig van Kerkwerve; 5. Mary Adelaïde Susanna Cornelia, 22 December 1868.

Na het vertrek van Ds. Reynvaan werden te Kerkwerve vruchteloos beroepen: in Maart 1879 Ds. Johannes Arius Binneweg, pred. te Buurmalsem, die 11 April bedankte; in Mei 1879 Jacobus Bolkestein, candidaat te Hilversum, en in Juni 1879 K. Straatsma, candidaat in Noord-brabant e. a.

26. **Hendrik Herman Barger,**

geboren te Vreeland 1 Mei 1855 (zoon van Ds. Gerrit Barger, laatst predikant te Utrecht en van M. F. Bosscher), studeerde te Utrecht en werd in Augustus 1879 candidaat bij het prov. kerkbestuur van Overijsel. Als zoodanig in Sept. 1879 alhier beroepen en tegelijkertijd achtereenvolgens ook te Odijk, Krabbendijke en Valkenswaard, nam hij den 8 October het beroep herwaarts aan. Tot predikant te Kerkwerve den 29 Februari 1880 bevestigd door zijn broeder Dr. Everwijn Barger, predikant te Maas-luis, met 2 Kor. V : 20a, deed hij intrede met 1 Kor. I : 23—24. Beroepen te Herkingen 11 April 1882, bedankte hij 30 dito; te Biezeling 2 Juli 1882, bedankte hij 20 Juli; te Beekbergen 16 Aug. 1882, bedankte hij in Sept.;

te 's Heer-Abtskerke c.a. 16 Oct. 1882 en te Pernis 31 Oct. d.a.v., bedankte hij 19 Nov., zoo ook voor Vlissingen, waar hij in Februari 1884 beroepen was. In Mei 1884 beroepen zijnde te Leusden, nam hij zulks aan en predikte 24 Augustus d.a.v. te Kerkwerve afscheid met Handel. XX : 32. Te Leusden 31 Aug. 1884 bevestigd zijnde door zijn broeder Ds. Gerhard Johan Barger, pred. te Driebergen, met Jes. LI, deed hij intrede met Gal. I : 3—5. Aldaar wijdde hij 31 Oct. 1886 het nieuwe kerkgebouw in met 1 Petr. I : 25a. Beroepen te Sommelsdijk in Oct. 1885, bedankte hij. Beroepen te Vlaardingen in Mei 1887 en dit aangenomen hebbende, predikte hij op 28 Aug. d.a.v. te Leusden afscheid en werd 4 September 1887 te Vlaardingen bevestigd door Ds. Gerrit Willem Aart de Veer, predikant te Middelburg, met Jac. I : 21b, intrede doende met Jes. XI : 8b. Beroepen te Middelburg in Maart 1889, bedankte hij in April, eveneens voor Rotterdam, waarheen hij 22 Juli 1890 beroepen was. Maar 30 September 1892 beroepen wordende te Bloemendaal, nam hij dit den 7 October aan en predikte 19 Maart 1893 te Vlaardingen afscheid, met Joh. XVII : 17. Te Bloemendaal op 26 Maart d.a.v. bevestigd zijnde door zijn broeder Dr. Everwijn Barger, pred. te Amsterdam, met 2 Kor. IV : 6, deed hij aldaar zijne intrede met Joh. I : 14b.

Te Velp den 3 Febr. 1880 gehuwd zijnde met Reiniera Aleida Maria de Veer (geboren te Arnhem 30 April 1859), won hij bij haar te Kerkwerve twee dochters: Gerardina Frederika, geboren 18 November 1880 en Clasina Maria, geboren 13 Januari 1882; voorts te Leusden twee dochters, den 30 October 1884 en den 24 November 1885 en te Vlaardingen mede twee dochters, den 13 Oct. 1887 en den 30 November 1888.

Na het vertrek van Ds. Barger, werd te Kerkwerve in Augustus 1884 aan Ds. J. Rijnenberg Dz., pred. te Kollumerzwaag, toezegging van beroep gedaan; doch deze bedankte evenwel in September.

27. Willem Karel Pieter Goeree,
geboren te Vlissingen 28 Januari 1859, uit Pieter Goeree